Úvodem

S přestávkou, kterou po dohodě zaplnil společný slovensko-český projekt, jehož výstupem byl reprezentativní slovenský sborník vydaný v Bratislavě fakticky roku 2001 s vročením 2000 péčí prof. Jozefa Hvišče[1], vycházejí opět tradiční brněnské česko-slovenské texty k slovakistice[2], tentokrát pod názvem **Literatury v kontaktech (Jazyk – literatura – kultura)** mající – jak je zřejmé – za základ jazyk jako součást literárního textu a obecnějšího kulturního kontextu. Conditio sine qua non je jako vždy komparatistický přístup, k němuž má brněnský Ústav slavistiky blízko jak tradicí (pražsko-brněnská škola literární komparatistiky Franka Wollmana), tak současností (existence oborových rad doktorského studia literární komparatistiky a teorie areálových studií, čas. Opera Slavica a revue Litteraria Humanitas).

Plodná se ukázala na české straně spolupráce s Literárněvědnou společností při AV ČR a Slovanským ústavem AV ČR a jeho Literárněvědným oddělením, na slovenské straně s různými pracovišti Filozofické fakulty Univerzity Komenského, zejména s katedrou slavistiky, se slovakistickými katedrami, s katedrou rusistiky a s Ústavem svetovej literatúry SAV v Bratislavě.

Tyto texty byly a jsou včera i dnes základními učebními pomůckami pro studenty brněnské slovakistiky a modelují vlastní brněnské slovakistické specifikum, tj. důraz na česko-slovenskou komparatistiku s širokým

1 Slovensko-české vzťahy a súvislosti. Zborník referátov a koreferátov z medzinárodnej vedeckej konferencie Slovensko-české vzťahy a súvislosti, ktorá sa ukutočnila 26.–27. októbra 2000 v Bratislave. Organizátor konferencie: Katedra slovanských filológií FiFUK v Bratislave v spolupráci s Ústavom slavistiky FF MU v Brne, Slovenská rada Združenia slovanskej vzájomnosti v spolupráci s Českou koordinačnou radou Spoločnosti priateľov s národmi východu, Bratislava 2000.

2 Zatím vyšly: Brněnská slovakistika a česko-slovenské vztahy. Editor: Ivo Pospíšil. Masarykova univerzita, Brno 1998; Slovakistika v české slavistice. Editoři: Ivo Pospíšil, Miloš Zelenka. Masarykova univerzita, Brno 1999. Česko-slovenská vzájemnost a nevzájemnost. Editoři: Ivo Pospíšil, Miloš Zelenka. Masarykova univerzita, Brno 2000.

tematickým záběrem tak, aby se dotkl i principu areálovosti, který při brněnském Ústavu slavistiky teoreticky i prakticky rozpracovává Kabinet integrované žánrové typologie a areálových studií.[3]

Na počátku přítomného svazku stojí obecné, spíše literárněteoretické texty Symbol v (literární) komunikaci z pera **Josefa Dohnala**, O literárním bilingvismu a inverzní dvojdomosti **Ivana Dorovského**, Změna literárněvědného paradigmatu a pokus o česko-slovenský dialog (**Ivo Pospíšil**), genologické zamyšlení Novodobý epos? Žánrové souvislosti masové kultury (**Milan Pokorný**), pak následují převážně srovnávací literárněhistorické studie Pražská léta Jána Stanislava a československá byzantologie (**Lubomíra Havlíková**), V. D. Lambl a jeho chápanie česko-slovenskej vzájomnosti (**Anna Zelenková**), V službách církvi a národa (**Edmund Hleba**), Inovácia Hviezdoslavovej poézie (Na okraj poľského a českého výberu z Hviezdoslavovej poézie) **Josefa Hvišče**, Osudy jedného básnického textu (Česko-slovenské súvislosti poézie Bohuslava Tablica) od **Miloslava Vojtecha**, Obrázky z Demlova Slovenska od **Gertraude Zand**, medailon Alois Gregor (1888 – 1971) z pera **Věry Linhartové**, Slovensko v názvech pražských ulic (**Antonín Měšťan**), aktuální Vypravěčství v postmodernistické situaci na příkladu děl Dominika Tatarky a Bohumila Hrabala (**Ludvík Štěpán**) a o bibličtině na Slovensku ve 20. století (**Mira Nábělková**). Texty tvoří propojenou, současně však tematicky rozrůzněnou a vnitřně rozeklanou česko-slovenskou mozaiku minulosti a současnosti, tradice i inovace jako východisko dalšího postupu.

Ivo Pospíšil, koeditor

---

3 Viz Integrovaná žánrová typologie (Komparativní genologie). Projekt – metodologie – terminologie – struktura oboru – studie. Hlavní autoři: Ivo Pospíšil – Jiří Gazda – Jan Holzer. Editor: Ivo Pospíšil. Masarykova univerzita, Brno 1999; Areál – sociální vědy – filologie. Editor: Ivo Pospíšil. Brno 2002, v tisku.